הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקב

הַמַּיִם, (ה) [ב]וְאֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִים. (ו) [ג]וְאֵין נוֹפְחִין בְּמַפּוּחַ אֶלָּא בִּשְׁפוֹפֶרֶת, [ד]וְנָהֲגוּ הָתֵּר (ז) בְּמַפּוּחַ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים עַל יְדֵי שִׁנּוּי לְהָפְכוֹ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. הַגָּהּ: וּמֻתָּר (ח) לְכַסּוֹת הָאֵשׁ בִּכְלִי אוֹ (ט) בְּעָפָר מוּכָן (י) אִם אֵינוֹ (נ) מְכַבֵּהוּ, וְדַוְקָא לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אֲבָל (יא) לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב שֵׁנִי, אָסוּר. (מהרי״ל (מנהגים)). [ה]הָעוֹשֶׂה מְדוּרָה בְּיוֹם טוֹב, [א]כְּשֶׁהוּא עוֹרֵךְ אֶת הָעֵצִים (יב) אֵינוֹ מַנִּיחַ זֶה עַל זֶה עַד שֶׁיְּסַדֵּר הַמַּעֲרָכָה (יג) מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּבוֹנֶה, אֶלָּא אוֹ שׁוֹפֵךְ הָעֵצִים בְּעִרְבּוּב, אוֹ עוֹרֵךְ בְּשִׁנּוּי. כֵּיצַד, מַנִּיחַ עֵץ לְמַעְלָה, וּמַנִּיחַ אַחֵר תַּחְתָּיו וְאַחֵר תַּחְתָּיו [ב]עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרֶץ, וְכֵן הַקְּדֵרָה אוֹחֵז אוֹתָהּ וּמַכְנִיס הָאֲבָנִים תַּחְתֶּיהָ, אֲבָל לֹא יַנִּיחֶנָּה (יד) עַל גַּבֵּי הָאֲבָנִים, וְכֵן הַמִּטָּה אוֹחֵז (הַקְּרָשִׁים) לְמַעְלָה וּמַכְנִיס הָרַגְלַיִם תַּחְתֵּיהֶם, אֲפִלּוּ בֵּיצִים לֹא יַעֲמִיד אוֹתָם (טו) שׁוּרָה עַל גַּבֵּי שׁוּרָה עַד שֶׁיַּעַמְדוּ כְּמוֹ מִגְדָּל, אֶלָּא יְשַׁנֶּה וְיַתְחִיל מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה צָרִיךְ שִׁנּוּי. הַגָּהּ: וְכֵן שֻׁלְחָן (טז) שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּפָנוֹת (יז) הַמַּגִּיעוֹת לָאָרֶץ (תוספות (לב: ד״ה מלמטה)) צָרִיךְ שִׁנּוּי, אֲבָל מֻתָּר לְהוֹשִׁיב שֻׁלְחָן שֶׁלָּנוּ עַל רַגְלָיו וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בִּנְיָן. (יח) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ מַגִּיעַ לָאָרֶץ, כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָאֲוִיר שֶׁל תַּחְתָּיו, שָׁרִי. (טור): ב (יט) [ו]אֲגֻדָּה שֶׁל עֵצִים שֶׁהֻדְלְקָה בִּמְדוּרָה, כָּל עֵץ שֶׁלֹּא אֶחֱזָה בּוֹ הָאֵשׁ מֻתָּר לְשָׁמְטוֹ, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְמֵסִיר שֶׁמֶן מֵהַנֵּר. הַגָּהּ: וּמֻתָּר לִקַּח עֵץ הַדָּלוּק מִצַּד זֶה שֶׁל מְדוּרָה (כ) וּלְהַנִּיחוֹ (ג) בְּצַד אַחֵר, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְכַוֵּן לְכִבּוּי (מרדכי (פרק ג סי׳ תרפ״ג)): ג [ז]אֵין סוֹמְכִין אֶת הַקְּדֵרָה וְלֹא אֶת הַדֶּלֶת (ד) (כא) בִּבְקַעַת.

ב מִשְׁנָה שָׁם ל״ב (ע״א). ג בְּרַיְיתָא שָׁם ל״ד (ע״א). ד תּוֹסָפוֹת שָׁם (ד״ה אין נופחין). ה מֵימְרָא דְּרַב יְהוּדָה שָׁם ל״ב (ע״ב) ול״ג (ע״א) וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (הי״ד). ו מֵימְרָא דְּרַב יְהוּדָה קִינְסָא שָׁרִי שָׁם כ״ב (ע״א) וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (ה״ג). ז מִשְׁנָה שָׁם ל״ב (ע״ב) וְסִיַּם הָרַמְבַּ״ם שָׁם בְּפֶרֶק ד׳ (הי״א) דְּלֹא הִתִּירוּ לְטַלְטֵל עֵצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה בִּלְבַד.

בְּאֵר הֵיטֵב

הַתַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בּוֹ עַיִן שָׁם. וְהַיַּד אַהֲרֹן (הגב״י) סוֹתֵר הָרְאָיוֹת שֶׁל הַטַּ״ז עַיִן שָׁם: (נ) מְכַבֵּהוּ. וְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״ב סי׳ כט) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ מְכַבֵּהוּ דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן הוּא עַיִן שָׁם: ב (ג) בְּצַד. אֲבָל לִקַּח אוֹתוֹ לְגַמְרֵי מֵהַכִּירָה לְהָאִיר, נָכוֹן לְהַחְמִיר:

ג (ד) בִּבְקַעַת. פֵּרוּשׁ בִּבְקַעַת לַחָה, כֵּיוָן שֶׁהִיא לַחָה וְאֵינָהּ רְאוּיָה לְהַסָּקָה אָסוּר לְטַלְטְלָהּ לְצֹרֶךְ שׁוּם דָּבָר, אֲבָל יְבֵשָׁה שֶׁרְאוּיָה לְהַסָּקָה מֻתֶּרֶת לְכָל דָּבָר. טוּר וְרַשׁ״ל (שם פ״ד סי׳ טז), טַ״ז (סק״ד), וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) פָּסַק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַצִּינְדְהָאלְ״ץ שֶׁתַּדְלִיק אַף שֶׁאֵין בְּהַגַּחֶלֶת שַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה, וְגַם מִגֶּחָלִים עוֹמְמוֹת מְצַדֵּד שָׁם דְּשָׁרִי: (ה) וְאֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין. הַטַּעַם (ו) דְּהוּא כְּלִי לְצוֹרְפֵי זָהָב, (ח) וְגַם דְּהוּא מְכַבֶּה: (ו) וְאֵין נוֹפְחִין בְּמַפּוּחַ. מִשּׁוּם שֶׁדּוֹמֶה (ט) לִמְלָאכֶת אֻמָּן. וְאֵין בִּכְלָל זֶה מַה שֶּׁנּוֹפְפִין עַל הָאֵשׁ בְּבֶגֶד אוֹ בִּכְלִי הֶעָשׂוּי לְכָךְ מִנּוֹצוֹת, דְּאֵין זֶה דּוֹמֶה כְּלָל לְמַפּוּחַ [חַיֵּי אָדָם (כלל צד ס״י)]: (ז) בְּמַפּוּחַ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים וְכוּ׳. אֲבָל בְּמַפּוּחַ גָּדוֹל שֶׁל אֻמָּנִין אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר: (ח) לְכַסּוֹת הָאֵשׁ. דְּהַיְנוּ שֶׁמְּכַסֵּהוּ בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הָאֵשׁ שָׁמוּר לוֹ לְמָחָר: (ט) בְּעָפָר מוּכָן. לְאַפּוֹקֵי אִם הֻסַּק בּוֹ בַּיּוֹם (י) וְהוּא צוֹנֵן דְּהוּא מֻקְצֶה: (י) אִם אֵינוֹ מְכַבֵּהוּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יא) בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה פְּסִיק רֵישָׁא דְּאָז אָסוּר. וְאַף דְּכַוָּנָתוֹ בְּהַכִּבּוּי לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ לְמָחָר וְכִבּוּי לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסֹר דְּהָא צוֹלִין בָּשָׂר עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים, שָׁאנֵי הָתָם דְּהַכִּבּוּי בִּשְׁעַת תִּקּוּן הָאֹכֶל (יג) מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא הַרְבֵּה מִקֹּדֶם. (יג) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בְּכָל גַּוְנֵי כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ מְכַוֵּן לְכִבּוּת רַק שֶׁיִּמְצָא עַל יְדֵי זֶה אֵשׁ לְמָחָר לְצֹרֶךְ אוֹתוֹ הַיּוֹם: (יא) לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב שֵׁנִי. כְּגוֹן בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּשַׁחֲרִית מְכַסֶּה שֶׁיְּהֵא מוּכָן לָעֶרֶב בַּלַּיְלָה אָסוּר, מִשּׁוּם דְּאֵין לְהַטְרִיחַ מִיּוֹם טוֹב אֶחָד לַחֲבֵרוֹ: (יב) אֵינוֹ מַנִּיחַ זֶה עַל זֶה וְכוּ׳. הַיְנוּ (יד) כְּשֶׁעוֹשֶׂה שְׁתֵּי שׁוּרוֹת מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים וּמַנִּיחַ עֵצִים עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה דְּאָז נִרְאֶה כְּאֹהֶל, אֲבָל שׁוּרָה אַחַת לְהַנִּיחַ זֶה עַל זֶה מֻתָּר: (יג) מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּבוֹנֶה. דַּוְקָא אִם מְסַדֵּר גַּם הַשּׁוּרוֹת שֶׁמִּן הַצְּדָדִין בְּיוֹם טוֹב, (טו) אֲבָל אִם הָיוּ מְסֻדָּרִים מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר לְהַנִּיחַ עֵצִים עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה: (יד) עַל גַּבֵּי הָאֲבָנִים. הַיְנוּ כְּשֶׁסִּדְּרָן הַיּוֹם, אֲבָל אִם הָיוּ מֻנָּחִים שָׁם מֵאֶתְמוֹל מֻתָּר לְהַנִּיחַ הַקְּדֵרָה עֲלֵיהֶם וְכַנַּ״ל: (טו) שׁוּרָה עַל גַּבֵּי שׁוּרָה. וּמִדִּבְרֵי (טז) הָאַחֲרוֹנִים מַשְׁמַע דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְ״א לְקַמֵּיהּ דְּאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁצָּרִיךְ לָאֲוִיר שֶׁתַּחְתָּיו, הָכִי נַמִי גַּבֵּי בֵּיצִים אֵין לֶאֱסֹר אֶלָּא כְּשֶׁמַּנִּיחַ אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁתַּיִם וְיֵשׁ אֲוִיר כְּדֵי לְהַנִּיחַ אֵשׁ בֵּינֵיהֶם לִצְלוֹתָן כֻּלָּן יַחַד: (טז) שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּפָנוֹת וְכוּ׳. דְּאִי לָאו הָכִי אֵין שֵׁם אֹהֶל עַל זֶה בְּלֹא מְחִיצוֹת: (יז) הַמַּגִּיעוֹת לָאָרֶץ. וּכְשֶׁמַּגִּיעַ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לָאָרֶץ דַּעַת הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו וכן הקדירה) דִּכְלָבוּד דָּמֵי, (יז) וְכֵן מַסִּיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) לְהַחְמִיר בָּזֶה: (יח) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ מַגִּיעַ לָאָרֶץ וְכוּ׳. עַיִן לְעֵיל בְּסִימָן שט״ו סָעִיף ג׳ וְסָעִיף ז׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק כב, לא): ב (יט) אֲגֻדָּה וְכוּ׳ כָּל עֵץ שֶׁלֹּא אֶחֱזָה וְכוּ׳. אֲבָל אִם אֶחֱזָה בּוֹ הָאֵשׁ אָסוּר לְסַלְקוֹ דְּבָזֶה מְמַעֵט הָאֵשׁ שֶׁל אֲגֻדָּה כֻּלָּהּ כֵּיוָן שֶׁאֲגוּדִין יַחַד, אֲבָל אִם אֵין אֲגוּדִין יַחַד (יח) אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁאֶחֱזָה בָּהֶן הָאֵשׁ (יט) מֻתָּר לְסַלְקָן. [ג]וְדַעַת הָרַמְ״א שֶׁלֹּא לְחַלֵּק בֵּין אֲגוּדִין לְשֶׁאֵינָן אֲגוּדִין דְּכָל שֶׁהֵם בִּמְדוּרָה אַחַת אִם יִקַּח עֵץ אַחַת הַדּוֹלֵק מֵהֶן יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם כִּבּוּי, שֶׁעַל יְדֵי זֶה שֶׁמַּפְרִיד אוֹתוֹ מִן הַמְּדוּרָה יוּכַל לְהִתְמַעֵט אוֹרוֹ (כ) אֲבָל אֵין זֶה פְּסִיק רֵישָׁא, וְלָכֵן תָּלוּי בְּכַוָּנָתוֹ דְּאִם שׁוֹמְטוֹ כָּךְ כְּדֵי שֶׁיִּכְבֶּה אָסוּר, וְאִם מְכַוֵּן כְּדֵי לְהַנִּיחוֹ בְּצַד אַחֵר (כא) אוֹ בִּמְדוּרָה אַחֶרֶת, שָׁרִי: (כ) וּלְהַנִּיחוֹ בְּצַד אַחֵר. וְהוּא הַדִּין אִם שׁוֹמְטוֹ וְלוֹקְחוֹ מִשָּׁם כְּדֵי לְהָאִיר לְפָנָיו גַּם כֵּן שָׁרִי דְּהָא אֵינוֹ מְכַוֵּן לְכִבּוּי, (כג) וְיֵשׁ מַחְמִירִין בָּזֶה, (כג) וְנָכוֹן לְהַחְמִיר. וְצָרִיךְ לְהַזְהִיר בְּנֵי בֵּיתוֹ כְּשֶׁמְּבַשְּׁלִין דָּגִים, שֶׁלְּאַחַר גְּמַר הַבִּשּׁוּל לֹא יִקְחוּ הָאוּדִים אֶלָּא יַנִּיחוּם לִשְׂרֹף [חַיֵּי אָדָם (כלל צה ס״ג)]: ג (כא) בִּבְקַעַת. דְּעֵצִים לְהַסָּקָה הֵן עוֹמְדִין וְלֹא לְדָבָר אַחֵר,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ז) רַשׁ״י (לב. ד״ה ואין עושין): (ס) רַ״ן (יז: מתני׳ אין פותחין): (ט) רַשׁ״י (לד. ד״ה אין נופחין): (י) דְּאִם הוּא חַם הֲלֹא רָאוּי לִצְלוֹת בֵּיצָה לְתוֹכוֹ וְאֵינוֹ מֻקְצֶה [פּוֹסְקִים]: (יא) הַגְּרָ״א. וְאַף דְּאֶפְשָׁר שֶׁיִּכְבֶּה שָׁרִי, דְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן מֻתָּר אַף בְּשַׁבָּת: (יג) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תק״ז סָעִיף קָטָן ח׳: (יג) פְּרִי חָדָשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִמַּהַרְשַׁ״ל (יום של שלמה פ״ב סי׳ כט) [הַמּוּבָא בְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) אַךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם קִצֵּר בִּלְשׁוֹנוֹ] שֶׁכָּתַב שָׁם וְעוֹד דְּצֹרֶךְ יוֹם טוֹב הוּא, מַשְׁמַע מִזֶּה דִּסְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן דְּאַף שֶׁהַכִּבּוּי הוּא הַרְבֵּה מִקֹּדֶם כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים לְצֹרֶךְ אוֹתוֹ הַיּוֹם הוּא, שָׁרִי: (יד) מַסְקָנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז): (טו) אֵלִיָּה רַבָּה (שם) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים: (טז) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וּפְרִי חָדָשׁ: (יז) הֲגַם דִּבְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב) מְצַדֵּד דְּלֹא אָמְרִינַן לָבוּד לְהַחְמִיר, הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) מְפַקְפֵּק עָלָיו הַרְבֵּה וְכֵן בַּעַל בֵּית מֵאִיר מְצַדֵּד גַּם כֵּן לְהַחְמִיר וְגַם הַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ב) הֶעְתִּיק דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם בְּלִי חוֹלֵק. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּעִנְיָנֵנוּ בְּוַדַּאי נָכוֹן לְהַחְמִיר דִּבְלָאו הָכִי דַּעַת כַּמָּה רִאשׁוֹנִים דַּאֲפִלּוּ בְּלִי מְחִיצוֹת כְּלָל יֵשׁ לְהַחְמִיר [עַיִן לְעֵיל בְּסִימָן שט״ו סָעִיף ג׳ בַּבֵּאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מִטּוֹת שֶׁלָּנוּ], וּנְהִי דְּשָׁם אָנוּ נוֹהֲגִין לְהָקֵל כִּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל כָּל פָּנִים בָּזֶה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר:

ב (יט) כֵּן דִּקְדֵּק בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו מדורה) מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ד ה״ג). וּלְפִי זֶה הָרַמְ״א שֶׁכָּתַב בִּסְתָם אֶת דִּינוֹ וְהוּא מִמָּרְדְּכַי, פְּלִיג עַל הָרַמְבַּ״ם וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א. אֲבָל בְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ג) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ג) כָּתְבוּ דְּגַם דַּעַת הָרַמְבַּ״ם לְהַחְמִיר כְּשֶׁאֶחֱז בּוֹ הָאֵשׁ אֲפִלּוּ בְּלֹא אֲגֻדָּה, וְנָקֵט אֲגֻדָּה לִרְבוּתָא דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה אוֹתוֹ שֶׁלֹּא אֶחֱז בּוֹ הָאֵשׁ שָׁרִי: (יט) עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) דְּדַוְקָא בְּעֵצִים גַּסִּים שֶׁאֵין בַּטֶּבַע לְהִתְחַבֵּר יַחַד כָּל כָּךְ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא אֲגֻדָּן, אֲבָל בְּדַקִּים אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵינָן אֲגוּדִין [ד]חֲשׁוּבִין כַּאֲגוּדִין. וְדַעַת אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) שֶׁלֹּא לְחַלֵּק בָּזֶה: (כ) חֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ד) וּפְרִי מְגָדִים (א״א) בְּסִימָן תקי״ד (סק״ה), וְהַגְּרַ״ז בְּסִימָן זֶה (ס״ז). וּכְעֵין זֶה כָּתַב גַּם כֵּן הָעוֹלַת שַׁבָּת בְּסִימָן תקי״ד (סק״ג) לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַת הַטַּ״ז (סי׳ תקיד סק״ה) שֶׁלֹּא יְהֵא סוֹתֵר דִּין זֶה שֶׁל הָרַמְ״א לְמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תקי״ד סָעִיף ב׳ עַיִן שָׁם: (כא) טַ״ז (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כג) עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג): (כג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְעַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו) שֶׁמְּצַדֵּד דְּלִקַּח קִי״ן הָאל״ץ מִמְּדוּרָה לְהָאִיר לְפָנָיו שָׁרִי, וְהַטַּעַם נִרְאֶה שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ כָּל כָּךְ לְהִתְמַעֵט אוֹרוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ה) כתב: דרך עושי מדורה גדולה לעשות ארבע שורות של עצים לארבע רוחות כעין ארבע דופני התיבה ונותנים עליהם עצים למעלה ודומה לאהל. ומשמע קצת שהאיסור הוא רק בארבע כתלים [כדברי הפמ״ג (א״א סק״ז), ובמשנ״ב (ס״ק יב) כתב: היינו כשעושה שתי שורות משני הצדדים וכו׳, משמע שאפילו בשני כתלים אסור כדברי הא״ר ומחצה״ש].

ב] בשו״ע הרב (ס״ה) משמע שאם אוחז את הגג בידיו, וחבירו מניח את הדפנות מלמטה, מותר, וא״צ לשים גם את הדפנות עצמם מלמעלה למטה. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ז) העתיק דעת השו״ע, וכתב שאפילו באגודים שאחזה בהם האש, אם מסירם כדי להניחם בצד השני של המדורה, מותר, דכיון שאינו מסירן לגמרי מן האש אינו דומה למכבה. **ד]** וכן פסק בשו״ע הרב (ס״ז).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקב תקג

הַגָּהּ: אֲבָל מֻתָּר (כב) לִצְלוֹת בּוֹ (הרי״ף (יח:)), וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁמֻּתָּר לְהַסִּיק בּוֹ עִם שְׁאָר עֵצִים (כג) אַף עַל גַּב שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַסִּיק בִּפְנֵי עַצְמוֹ (ר״ן (שם ד״ה והלכתא)): ד (כד) [ח]לְדִידָן מֻתָּר לְבַשֵּׁל בִּקְדֵרוֹת חֲדָשׁוֹת בְּיוֹם טוֹב. הַגָּהּ: וְיֵשׁ (ה) אוֹסְרִין (הרא״ש (פ״ד סי׳ טו) והטור), (כה) וְכֵן הַמִּנְהָג, אִם לֹא (כו) עַל יְדֵי (ו) הַדְּחָק, וְלָכֵן נָהֲגוּ כְּשֶׁקּוֹנִין קְדֵרוֹת חֲדָשׁוֹת (ז) בְּפֶסַח, מְבַשְּׁלִין בָּהֶם קֹדֶם יוֹם טוֹב (דברי עצמו):

תקג שֶׁלֹּא לְהָכִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]אָסוּר לֶאֱפוֹת אוֹ לְבַשֵּׁל אוֹ (א׳) [ב]לִשְׁחֹט * בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ מָחָר, (ב) אֲפִלּוּ הוּא שַׁבָּת (ג) אוֹ יוֹם טוֹב (ד) * וַאֲפִלּוּ בִּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל (ג) רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (ה) * [ג]אֲבָל (ג) מְמַלְּאָה אִשָּׁה קְדֵרָה בָּשָׂר

ח פֵּרוּשׁ קְדֵרוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁכָּל תִּקּוּנָן נִגְמָר בְּתַנּוּר שֶׁל יוֹצְרִים וְלֹא דָּמֵי לִקְדֵרָה חֲדָשָׁה דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ שָׁם ל״ד (ע״א), סְמַ״ג (לארין עה) וְהַמַּרְדְּכַי (פ״ד סי׳ תרצד) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ״ד ח״ב) וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אין מבשלין).

א בְּרֵיְיתָא בֵּיצָה י״ז (ע״א). ב הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת (דפוס קושטא פ״א הי״ב) בְּשֵׁם סְמַ״ק (סי׳ קצד הגהה י). ג בְּרֵיְיתָא שָׁם.

בְּאֵר הֵיטֵב

לְהַחְמִיר יַעַן שֶׁכָּל גְּדוֹלֵי פּוֹסְקִים הָרִאשׁוֹנִים הֶחְמִירוּ: ד (ה) אוֹסְרִין. וְכֵלִים הַמְצֻפִּין שֶׁקּוֹרִין גְּלַזִּירְ״ט מַחֲזִיקִין מַיִם בְּטוֹב אֲפִלּוּ קֹדֶם בִּשּׁוּל, לָכֵן מֻתָּר לְבַשֵּׁל בָּהֶם בְּיוֹם טוֹב בִּתְחִלָּה: (ו) הַדְּחָק. שֶׁאֵין לוֹ מַה לֶּאֱכֹל. הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת (פ״ג אות ז), בֵּית יוֹסֵף (ד״ה אין מבשלין), יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״ד סי׳ כ). וְטַ״ז (סק״ה) כָּתַב דְּאִם שָׁכַח לְבַשְּׁלָם קֹדֶם יוֹם טוֹב אוֹ שֶׁלֹּא מָצָא קְדֵרוֹת רַק בְּיוֹם טוֹב, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמַּתִּירִים לְבַשֵּׁל בְּיוֹם טוֹב בַּחֲדָשׁוֹת: (ז) בְּפֶסַח. דְּבִשְׁאָר יוֹם טוֹב רֹב תַּשְׁמִישִׁין בִּכְלֵי גְּלַזִּירְ״ט, אֲבָל בְּפֶסַח שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בִּכְלֵי גְּלַזִּירְ״ט כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תנ״א (סכ״ג) אֶלָּא בְּכֵלִים שֶׁאֵין מְצֻפִּין לָכֵן מְבַשְּׁלִים בָּהֶם מַיִם קֹדֶם יוֹם טוֹב, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין חִלּוּק בֵּין פֶּסַח לִשְׁאָר יוֹם טוֹב. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד). וְהָעוֹלָם אֵינָן נִזְהָרִין לְהַבְעִיר בְּיוֹם טוֹב הַטּוֹבָּא״ק בִּשְׁפוֹפֶרֶת חֲדָשָׁה, וְלֹא שַׁפִּיר עָבְדִי:

א (א׳) לִשְׁחֹט. וְהוּא הַדִּין בַּהֲדָחַת קְעָרוֹת מִזֶּה לָזֶה. מַהֲרִי״ל (מנהגים). וְאָסוּר לְהָכִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ אֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְלָאכָה, כָּל שֶׁכֵּן הָאִידָנָא דַּאֲנַן בְּקִיאִין בִּקְבִיעָא דְּיַרְחֵי וְיוֹם טוֹב שֵׁנִי לְגַבֵּי רִאשׁוֹן חֹל הוּא וְאָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): (ג) רֹאשׁ הַשָּׁנָה. דִּלְהַחְמִיר אָמְרִינַן קְדֻשָּׁה אַחַת הֵם וְלֹא לְקֻלָּא: (ג) מְמַלְּאָה. אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁהִנִּיחָה הַקְּדֵרָה עַל הָאֵשׁ מֻתֶּרֶת לְהוֹסִיף בָּשָׂר מִפְּנֵי שֶׁהַתַּבְשִׁיל מְתֻקָּן יוֹתֵר כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם הַרְבֵּה. טוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אבל ממלאה), יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״ב סי׳ טו).

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ מָחָר. וַאֲפִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם רִאשׁוֹן גַּם כֵּן אָסוּר דְּשֶׁמָּא יוֹם הוּא [פְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״א)]. וּפָשׁוּט דְּאָסוּר לְהַתְחִיל בְּאֵיזֶה מְלָאכָת אֹכֶל נֶפֶשׁ אַף בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל אִם מְשַׁעֵר שֶׁיִּמָּשֵׁךְ הַדָּבָר וְלֹא יוּכַל לְהָנוֹת מִמֶּנּוּ עַד אַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה:

* וַאֲפִלּוּ בִּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ד). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּדִינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֲתָא אַף אַלִּיבָּא דְּרַמְבַּ״ם וְסִיעָתוֹ [הַמּוּבָא לְעֵיל בְּסִימָן תט״ז (ס״א)] דִּסְבִירָא לֵיהּ דִּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה קְדֻשָּׁה אַחַת הֵן אֲפִלּוּ לְקֻלָּא עַיֵּן שָׁם טַעְמוֹ, וְדַעַת הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ דִּלְהַרַמְבַּ״ם וְסִיעָתוֹ יִשְׁתַּנֶּה זֶה הַדִּין עַיֵּן שָׁם. וְלִכְאוֹרָה הֲלֹא יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וַדַּאי קֹדֶשׁ מִן הַתּוֹרָה וְאֵיךְ יִהְיֶה מֻתָּר לְבַשֵּׁל בּוֹ לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב שֵׁנִי. וְאֶפְשָׁר דִּסְבִירָא לֵיהּ לְדֵעָה זוֹ דְּאַף מִיּוֹם טוֹב לְחֹל נַמִּי כֵּיוָן דְּלֵית בֵּיהּ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא מִטַּעַם הוֹאִיל וּלְהָכִי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּקְדֻשָּׁה אַחַת הִיא לִשְׁנֵיהֶם מֻתָּר מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ. וּלְפִי זֶה אַף לְדֵעָה זוֹ לֹא יִהְיֶה מֻתָּר רַק אִם יִהְיֶה רָאוּי לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ עוֹד בְּאוֹתוֹ יוֹם (דְּעַל זֶה שַׁיָּךְ הוֹאִיל וְאִי מִקַּלְעֵי לֵיהּ אוֹרְחִים חֲזֵי לֵיהּ וְכוּ׳) וּלְאַפּוּקֵי אִם לֹא יִגָּמֵר עַד שְׁקִיעַת הַחַמָּה דְּיֵשׁ בָּזֶה סְפֵק דְּאוֹרַיְיתָא, גַּם לְדֵעָה זוֹ אָסוּר:

* אֲבָל מְמַלְּאָה וְכוּ׳. וְהַיְינוּ אַף אִם כַּוָּנָתָהּ בְּמִלּוּאָהּ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר הַנּוֹתָר לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי אוֹ חֹל, וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּחַד טִירְחָא הוּא, אֲבָל לְהוֹסִיף וְלִתֵּן בָּהּ בָּשָׂר כְּשֶׁהִיא כְּבָר שְׁפוּתָה אֵצֶל הָאֵשׁ אָסוּר. וּמַה שֶּׁהִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמֻתָּר גַּם לְהוֹסִיף אַחַר כָּךְ אַף דְּטִירְחָא בִּפְנֵי עַצְמָהּ הוּא, זֶה אֵינוֹ מֻתָּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְלָכֵן אֲפִלּוּ (כד) בִּבְקַעַת יְבֵשָׁה שֶׁנְּכוֹנָה לְהַסָּקָה אָסוּר לְטַלְטְלָהּ לְצֹרֶךְ דָּבָר אַחֵר וּבִכְלָל מֻקְצֶה הוּא לָזֶה. וְדַעַת כַּמָּה (כה) אַחֲרוֹנִים דְּהַמְחַבֵּר אָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ דְּפָסַק בְּסִימָן תצ״ה סָעִיף ד׳ דְּמֻקְצֶה אָסוּר בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל לְדַעַת הַפּוֹסְקִים הַמַּתִּירִין מֻקְצֶה בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לִסְמֹךְ בִּבְקַעַת יְבֵשָׁה שֶׁרְאוּיָה לְהַסָּקָה, אֲבָל בְּלַחָה כֵּיוָן שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְהַסָּקָה אָסוּר דְּדִינוֹ (כו) כַּאֲבָנִים. וְכָתַב בְּבֵית מֵאִיר דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל בִּבְקַעַת יְבֵשָׁה: (כב) לִצְלוֹת בּוֹ. הַיְנוּ שֶׁתּוֹחֵב בּוֹ הַבָּשָׂר לִצְלִיָּה, (כז) וְדַוְקָא בְּעֵץ יָבֵשׁ שֶׁרְאוּיָה לְהַסָּקָה וּמִטַּעַם דְּאָמְרִינַן מַה לִּי לִצְלוֹת בּוֹ מַה לִּי לִצְלוֹת בְּגַחַלְתּוֹ, אֲבָל בְּעֵץ לַח אָסוּר לִצְלוֹת בָּשָׂר. וְדַוְקָא אִם רָאוּי לִצְלוֹת עָלָיו כָּךְ בְּלֹא תִּקּוּן, אֲבָל לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִצְלוֹת עָלָיו אָסוּר כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תק״ט (סעיפים א־ב): (כג) אַף עַל גַּב שֶׁאֵינוֹ רָאוּי וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וּמִטַּעַם זֶה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְשׁוּם דָּבָר וְכַנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם לְהָסֵק עִם שְׁאָר עֵצִים יְבֵשִׁים מֻתָּר. וְהִנֵּה אַף דְּדִין זֶה אַיְרֵי בְּלַחִים וְדִינָא דִּצְלִיָּה אַיְרֵי בִּיבֵשִׁים דַּוְקָא וְכַנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם שַׁיָּךְ בָּזֶה כָּל שֶׁכֵּן, דְּיוֹתֵר מִסְתַּבֵּר לְהַתִּיר בְּלַח בְּהָסֵק גָּדוֹל שֶׁל שְׁאָר יְבֵשִׁים מִלְּהַתִּיר יָבֵשׁ לִצְלוֹת בּוֹ: ד (כד) לְדִידָן מֻתָּר וְכוּ׳. הַיְנוּ מִשּׁוּם דְּיֵשׁ אוֹסְרִים לְבַשֵּׁל בִּקְדֵרָה חֲדָשָׁה בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְ״א מִשּׁוּם דְּבַבִּשּׁוּל הָרִאשׁוֹן מִתְחַזֶּקֶת הַקְּדֵרָה, דְּקֹדֶם הַבִּשּׁוּל נִכָּר בָּהּ פְּלִיטַת הַמַּיִם מִבַּחוּץ וְיֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם תִּקּוּן מָנָא, וְדַעַת הַמְחַבֵּר כְּרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נ״ד ח״ב) דְּבִקְדֵרוֹת שֶׁלָּנוּ נִגְמָר בִּשּׁוּלָן כְּבָר אֵצֶל הַיּוֹצֵר וְלָכֵן מֻתָּר לְדִידָן לְבַשֵּׁל בִּקְדֵרָה חֲדָשָׁה: (כה) וְכֵן הַמִּנְהָג. וְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) לְחַלֵּק דְּכֵלִים הַמְצֻפִּין שֶׁקּוֹרִין גְּלִיזִירְ״ט מַחֲזִיקִין מַיִם בְּטוֹב אַף קֹדֶם בִּשּׁוּל וְלָכֵן מֻתָּר לְבַשֵּׁל בָּהֶן בְּיוֹם טוֹב אַף בִּתְחִלָּה, וְהַמִּנְהָג לְהַחְמִיר הוּא רַק בְּכֵלִים שֶׁאֵינָם גְּלִיזִירְ״ט, וְכֵן כָּתְבוּ (כח) שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כו) עַל יְדֵי הַדְּחָק. כְּגוֹן שֶׁשָּׁכַח לְבַשֵּׁל בָּהֶן קֹדֶם יוֹם טוֹב (כט) וְאֵין לוֹ קְדֵרָה אַחֶרֶת:

א (א) אָסוּר לֶאֱפוֹת וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ (א׳) דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְלָאכָה רַק טִרְחָא בְּעָלְמָא כְּגוֹן הֲדָחַת קְעָרוֹת וַהֲבָאַת יַיִן (ג) מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ גַּם כֵּן אָסוּר כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סוֹף סִימָן תרס״ז, וְעַיֵּן שָׁם (סק״ה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (ב) אֲפִלּוּ הוּא שַׁבָּת. דְּאֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת כִּדְיָלִיף בַּגְּמָרָא (ג) מִקְרָא, וְכָל שֶׁכֵּן דְּמִיּוֹם טוֹב לְחֹל אָסוּר, וְעַיֵּן סִימָן תקכ״ז: (ג) אוֹ יוֹם טוֹב. רְצוֹנוֹ לוֹמַר יוֹם טוֹב שֵׁנִי (ד) שֶׁל גָּלֻיּוֹת, דִּסְפֵק חֹל הוּא וְנִמְצָא מֵכִין מִיּוֹם טוֹב לְחֹל: (ד) וַאֲפִלּוּ בִּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. דִּלְהַחְמִיר (ה) אָמְרִינַן קְדֻשָּׁה אַחַת הֵן וְלֹא לְהָקֵל: (ה) אֲבָל מְמַלְּאָה וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) וּבֵית מֵאִיר וְהַגְּרָ״א, דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ד) שָׁרָצָה לְהַעֲמִיד כַּוָּנַת הַמְחַבֵּר עַל לַחָה דַּוְקָא. וְכֵן מִשְׁמַע מֵרַמְ״א שֶׁסִּיֵּם אֲבָל לִצְלוֹת וְכוּ׳ וְזֶהוּ בִּיבֵשָׁה כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא, מִכְּלָל דְּבָרֵישָׁא אֲפִלּוּ בִּיבֵשָׁה אָסוּר: (כה) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ד) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה) וּבֵית מֵאִיר, דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם): (כו) זֶהוּ טַעַם הַתּוֹסָפוֹת (לג. ד״ה והלכתא). וְהָרֹא״ש (פ״ד סי׳ יב) כָּתַב טַעַם אַחַר דְּגָזְרִינַן בְּלַחִין יוֹם טוֹב אַטּוּ שַׁבָּת: (כז) גְּמָרָא (לג.) וּפוֹסְקִים: ד (כח) חָמַד מֹשֶׁה (ס״ה) חַיֵּי אָדָם (כלל צג ס״ו) וְהַגְּרַ״ז (ס״ט): (כט) אַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) צִיֵּר כְּגוֹן שֶׁאֵין לוֹ מַה לֶּאֱכֹל, שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ כְּהַטַּ״ז (סק״ה) דְּאַף בְּאֹפֶן זֶה מֻתָּר:

א (א׳) מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): (ג) עַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים לְקַמָּן בְּסִימָן תרס״ז. וְהַחַיֵּי אָדָם בִּכְלָל (צ״ח) [צ״ט] (ס״א) (וקנ״ב) [וקנ״ג] (ס״ו) מַתִּיר בָּזֶה בִּשְׁעַת הַדְּחָק, אַךְ שֶׁיָּבִיא בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל דְּלֹא יִהְיֶה מוּכְחָא מִלְּתָא שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַלַּיְלָה: (ג) בֵּיצָה דַּף ב׳ (ע״ב) מִדִּכְתִיב (שמות טז ה, כג) ׳וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי (וּסְתָם שִׁשִּׁי חֹל הוּא) וְהָכִינוּ וְגוֹ׳ אֵת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ׳, חֹל מֵכִין לְשַׁבָּת אֲבָל אֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת: (ד) וְאִם מְבַשֵּׁל אֵיזֶה דָּבָר בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וְכַוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל יוֹם הַשְּׁבִיעִי לִכְאוֹרָה בְּוַדַּאי שָׁרִי, אֲבָל בֶּאֱמֶת דָּבָר זֶה תַּלְיָא בַּפְּלוּגְתָא שֶׁנִּזְכַּר בְּסִימָן תצ״ה (ס״א) לְעִנְיַן אֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ שֶׁאֵינוֹ מַפִּיג טַעַם אִם עֲשָׂאוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְהָכִי נַמִּי הֲרֵי הָיָה יָכוֹל לְבַשֵּׁל בְּחֹל הַמּוֹעֵד לְצֹרֶךְ יוֹם שְׁבִיעִי: (ה) כְּגוֹן בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ג (ס״ה):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah